

SÜMEGE ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sümege, Horvát Gábor könyvkereskedésében.</p>	<p>Előfizetési árak: Egész évre 8 K, félévre 4 K, negyedévre 2 K. — Egyes szám ára 20 fillér.</p>	<p>Hirdetések egyesség szerint. A nyílt tér sora 1 korona.</p>
--	--	---

A téglagyár bérbeadása.

A képviselőtestület ismételt elhatározta, hogy a város téglagyárát bérbeadja. Erre az indította, hogy az üzem valamelyes deficittel jár, holott a mozgékonyabb és szemfülesebb magán vállalkozás kezében jövődelmet hajtó üzlet lehetne.

Visszatérünk tehát mi is még egyszer erre a lapunkban már annyiszor tárgyalt ügyre, hogy a bérbeadás egy és más oldalára felhívjuk a figyelmet.

A bérbeadást minden esetre megnehezíti Ramassetter Vince rendelkezésének az a záradéka, hogy a helybeli lakosoknak a termelés árán kell a téglát, zsindelet adni. Azt hisszük azonban, nem okozna nehézséget és a végrendelkező szép intenciójának is megfelelne a város, ha akképen kötné a bérletet, hogy a mindenkori piaci árból a helybeli lakosoknak bizonyos százalékkal olcsóbban adná a bérlő a termelt cikkeket.

Ami már most az egész üzletet illeti, sikerrel csak úgy valósítható meg, ha a város és a bérlő oly alapot ad neki, amely a mai modern viszonyoknak teljesen megfelel, a téglagyárat nagyobb produkcióra képesíti és mindenképpen olyan versenyképes vállalattá fejleszti, amelyből a bérlő is befektetésének és munkásságnak tisztos

jövödelmét látja. Mindez pedig csakis úgy lehetséges, hogyha a mostani rendszerű tégláégetőt a bérlő közösen üzemű gyárrá alakíthatja át.

Ennek két alapföltétele van.

Az egyik a hosszú bérleti idő. Ez nem támaszt semmiféle akadályt.

A másik az, rendelkezik-e a város oly nagy földterülettel, amely az évi jóval nagyobb termelést hosszú időn át is megbirja. Ezen nyugszik az egész téglagyár sorsa és jövője. Ezen fordul meg a bérbeadás egész kérdése is.

Ezt a kérdést kell mindenképp elöl a városnak tisztázni. Addig ne tegyen egyetlen egy lépést sem a bérlet dolgában. Hivasson tehát szakértőt, teljesítsen a meglévő területen kutatásokat s ha az anyag mennyiségére nézve kellő biztosítást kap, csakis akkor fogjon hozzá a bérbeadáshoz.

Meg kell ezt tennie a bérlő és a maga érdekében is. Végre is a bérlőnek kézzelfogható biztosítékot kell kapnia, hogy a nagy költséget igénylő átalakításba belemehessen. Ugyancsak fűre hályog állana elő és nagyon költséges pör származnék abból, hogy ha néhány év múlva kimerülne az agyagbánya s a modern kemencék ott ásitóznának üresen, hiába várva az égetni való anyagot.

Ha akad bérlő, a bérlet összegét nem éppen szükséges, hogy megha-

tározott összegben állapítsák meg. Lehetne ezt viszonylagosan is, az évi termelés nagyságához mértan meghatározni. Mondjuk: a készített mennyiség után. Igaz, evvel a megfelelő ellenőrzés kötelezettsége jár, ezt azonban a város elöljárósága elvégezhetné. Ez lenne a legigazságosabb, amely sem a bérlőt nem terhelné túlságosan, sem a várost nem károsítaná meg. Ez egyébként egyesség dolga. Mi csak fölvetettük ez eszmét esetleges kísérletképpen s ha ez keresztülvihető nem volna, még mindig hátra marad, az évi átalány összeg szerint kötött bérlet.

A szerződést végre akképpen kell kötni, hogy az átalakított gyár, a bérlet letelte után ingyen jusson vissza a város tulajdonába. Ebbe hosszabb bérleti idő esetén szívesen belemegy a vállalkozó.

Mindezekből az látszik, hogy a téglagyár bérbeadása meglehetősen nehéz ügy, amely körültekintő és alapos munkát kíván. De végre is meg kell a kérdést oldanunk. A dolog pedig sürgős. Azért lánson hozzá a kiküldött bizottság az üggyhez illő komoly alapaossággal.

Ha azután a bérbeadás most sem sikerül, akkor gondoskodjék a másik megoldásról: vajon ne alakítsa-e át maga a város a gyárat a maga házi kezelésében modern üzleti vállalattá.

Egy csók.

Tegnap még tehetetlen mérgében irigyen dudorázta körül a hervasztó őszi szél az ablak-táblákat, amelyek mögött egész tavaszi pompában nyíllottak a virágbokrok. Most pedig hangos kárörömmel ujjong, amint a viruló virágfejek egymásután hullanak alá.

Margit asszony ollóval kövér kis kezében, kímélően pusztítást végzett dédelgetett virágos házában és a büszke szekfü, a halvány tubarózsaszálak egymásután kerültek az élet-telen hideg drótra.

A szép asszony, míg koszorúba fonta kedvelt virágait, csöndesen elmerengett valami régi, nagyon távoli emléken. Ijedten rezzent össze, mikor férje szokot lármás gyorsaságával benyitott az ajtón.

Az éles drót felkarcolta a finom hófehér bőrt és sötétlő érben buggyant elő forró piros vér. A férfi egy megkapaszkodott üzlembertől kitelhető gyöngédséggel igyekezett azon, hogy kendőjével elállítsa a vérzést. Szeliden korholta az asszonyt:

— Látja, kedvesem, a szobaleány több szakértelemmel fonta volna meg azt a koszorút és annak a szegény porladó, rimelő poétának pedig már nem sok vigasztalást nyújt, hogy maga vérehullásával öntözte a sírjára kerülő virágokat.

Inkább jóindulattal, mint gúnnyal beszélt, de az asszony gyönyörű, szép fehér arca mégis lángbaborult.

— Sohase restelle, hogy rajtaérem, — folytatta a jó ember, csak nem leszek féltékeny egy csöndes halottra, aki míg élt, szerelmes verseket írogatott egy szép szőke leánynak, aki most már az én feleségem. Ő pedig meghalt, talán jobban is járt így, mert semmiképpen sem volt életrevaló. Vigyen virágot sírjára, meg is könnyezheti, ha úgy tetszik, de kérem, hogy az estét nekem áldozza, mert magával szeretnék ma premiérre menni.

Szólt és lehajolt felesége homlokához, hogy gyöngéd csókkal bizonyítsa, hogy kissé maga is meg van hatva, már amennyire ilyen érzést a Brunner és Társa cég főnöke magának megengedhet.

II.

A temető elhagyott, kétszeresen szomorú zúgába vezette az elegáns, szép asszonyt egy sirörző gyermek. Besüppedt, jeltelen hantok között kanyargott oda a sárga levelekkel borított út és az avar éles zörgésében szeliden vegyült el a szoknya selymének csöndes zizegése. Mikor a keresett sírra rámutatott a gyerek, Margit asszony ijedten tekintett oda.

A gondosan fölthantolt sírra egy gyászruhás nő borult. Vékony, sovány teste néha görcsösen vonaglott, elárulta a lélek viharzó, nagy keservét.

Valami rokonféle lesz, gondolta magában a szép asszony. Ugyan sohase hallotta, hogy a költőnek maradt volna élő atyafisága. Percnyi habozás után a sír felé közeledett, hogy koszorúját letegye az egyszerű keresztfára amelyen már másik is diszlett. A zajra fölrezzent a gyászruhás hölgy, sápadt, keskeny arcából két könnyeborított fekete szem nézett Margit asszonyra, észrevehető megdöbbenéssel.

— Ő az, csakugyan ő az, — mormolta magában a leány, mialatt fürkésző tekintete az arc minden apró vonásán végigszaladt. Margit ezalatt rövid imát mondott és prémiéből kirázva a belekapaszkodó száraz leveleket, indulni akar. Ekkor fölemelkedett a másik hölgy. Maga volt a szenvedés ez a törékeny, bánatos alak. Hangja iszintelen, tompa volt.

— Bocsásson meg asszonyom, hogy megszólítani bátorkodom, de ez a hely, ahol most állunk, megszüntet minden társadalmi különbséget. Az én jó szellemem vezette kegyedet most e sírhoz, hogy egy szegény nagybeteg lélek őszinte vallomással könnyíthessen a gyötrelmeim. Ily vallomással tartozom kegyednek, asszonyom, mert egyszer régen, egy kárhuzatos üdvös éjszakán elraboltam egy édes, drága valamit, egy üdvözítő hosszú csókot, amely tudom — és jól tudtam akkor is — kegyednek volt szánva. Ne szóljon kérem közbe. Hallgasson meg, rövid a mondanivalóm:

Támogassuk a tűzoltókat!

A város leghumánusabb egyesülete bizonyára a tűzoltóké. Am a közönség még sem támogatja akkora mértékben, mint ahogyan ezt az egyesület magasztos hivatása megkívánja. Maga a város mint erkölcsi testület ne, az sehogy sem támogatja.

Ily körülmények között mit tesz a tűzoltó egyesület? Követi más egyesületek példáját és — mulatságokat rendez. Régebben — vagy husz évvel ezelőtt — tiszti mulatságokat rendezett. Egy-kettő sikerült. Azután a közönség előtt elvesztette a tűzoltó bal az újság ingerét, a bálterem kongott az ürességtől, a pénztáros kasszája hasonlóképpen, a tűzoltó bálók, — hogy szép frázissal éljünk — eltűntek a feledés tengerébe.

De hát a pénz kellett. Az a hatvan-hetven pártoló tag nem tarthatta fenn az egyesületet.

Ekkor eszelte ki az ügyes parancsnokság a legénységi mulatságokat. Volt teli is, nyári is. A nép özönlött a terembe, a pénz a kasszába. Részt vett rajta az érdemesebb iparosság és az úri közönség férfi része is. A parancsnokság így szépen elérte, hogy a működő tűzoltók együtt tartására szükséges összegecskét ruhaalap címén összeremtette.

Igy volt ez évek során át.

Most már ennek is befellegzett.

Hogyan?

Hát csak úgy, hogy ezekre a legénységi mulatságokra egyre jobban csak a legelső néposztály táncra éhes, borra szomjas legénysége, leánynép tödült. Az érdemesebb földművesgazdák is teljesen visszahúzódtak tőle. És a mulatságból lett, népies nyelven szólva: marhavásár.

Hát még ezért sem írják meg mindezeket. De ezeken a mulatságokon sajnálatos esetek történtek. Tavál

is, az idén is. Ott van leírva a heti hírek krónikájában.

A sajnálatos eset kapcsán foglaloznunk kell a tűzoltó testülettel.

A parancsnokságot nem lehet kárhoytatnunk, mert a legszebb szándék vezette e mulatságok rendezésében. A történetek után azonban jövőre okvetlenül meg kell szüntetnie az efajta mulatságok rendezését. Erkölcsi testület méltóságával sehogy sem fér össze ilyen sokadalmak rendezése. Bármily nyomott anyagi helyzet kényszerítse is, a pénzszerzésnek ettől a módjától el kell fordulnia. Mert erkölcsi testület soha se szolgáltathat alkalmat garázdaságok elkövetésére. Nincs ok, amely ezt megengedné.

Más uton-módon kell tehát arról gondoskodnia, hogy a fönntartásához szükséges anyagi eszközöket megszerzeze.

Hogy a tűzoltó egyesületnek megszűnnie nem szabad, abban velünk együtt osztozik a társadalom minden értelmes tagja. Csakhogy ebből a véleményből az az egyesület meg nem el. Annak kézzel fogható anyagi támogatás kell. Ezt az az anyagi támogatást sajnos éppen nem nyújtja neki az a társadalom, amelynek eminens érdekeit védelmezik a tűzoltók. A legnagyobb közönnyel viseltetnek az egyesület iránt. Valahányszor azután ezt a közönnyt megtörni s a társadalmat fásultságából fölrázni iparkodott az egyesület, mindannyiszor merev visszautasításban részesült. Az egyesületi terhekre ráunt közönség nem volt hajlandó, hogy avval az egészben négy koronás tagsági díjjal is az egyesület támogatására siessen. Éppen a leghumánusabb egyesülettől elzárkózott.

Ajánljuk mindazonáltal, hogy a vezetőség újra és újra iparkodjék arra, hogy a társadalom fokozottabb pártfogását megnyerje az egyesület üdvös céljaira.

De ez nem elég.

Másutt a nagyobb községek évi segedelemmel támogatják az önkéntes tűzoltó egyesületet. Sümeg még így sem pártolja tűzoltóit. Szerezze meg hát a vezetőség ezt a rendes évi támogatást. Erre azután mint biztos jövődelemre évről évre számíthat. A képviselőtestület nem tagadhatja meg ezt a támogatást. Kötelező rá. Kötelezi a vármegyének a tűzrendészetről alkotott szabályrendelete. Ennek 38-ik szakasza kimondja, hogy a község az önkéntes tűzoltó egyesületet a költségvetésben meghatározandó összeggel segíteni tartozik.

Most készül a jövő évi költségvetés. Itt a legalkalmasabb ideje, hogy ezt az évi támogatást a képviselőtestület-től kérjék. Kibuvó nincs. A vármegye szabályrendeletén kívül kötelezi az erkölcsi köteleesség és az a súlyos felelősség, amellyel a képviselőtestület a lakosság élet- és vagyonbiztonságáért felelős. Ennek pedig éppen az önkéntes tűzoltó egyesület tagjai a legfőbb őrői.

Forgács.

Az egyke tünetei vidékünkön is mutatkoznak. Ez a rettenetes nemzetgyilkos kór beleharapott a mi népünkbe is. Szomorú jelenségei az iskolai beiratások alkalmával mutatkoznak. Kevesebb az újonc, mint évekkel ezelőtt. Ezt a panaszt halljuk a tanító uraktól. Sümegben még aránylag kevéssé látszik a baj. Az idehozott állami gyerekek úgy ahogy helyreütik a hiányt. Hanem a szomszéd egyik-másik községből érkezik a panasz.

Itt hát ez a borzasztó népgyilkos nyavalya. Oka a nép gazdasági fölfogásában gyökerezik.

Megismerkedtem a vakációban egy fiatal házaspárral. Dolgos két személy volt. Az asszony eljárt urával munkára, a háztartást napa vezette. Öt éve kerültek együvé.

Kérdezem:

— Hány gyermekük van?

— Még egy sincs, — feleli az asszony — de majd lesz, ha gazdagabbak leszünk.

— Egyszerű kis árvalány voltam. Egy öreg nagynéném tartott a házában, amelynek terheit varrással igyekeztem könnyíteni. A pihenő vasárnapok a könyvek és az ábrándoké voltak. A természetem érzelmes, túlságosan hajlandó a romantikára s bolondja minden regénynek vagy költeménynek, amely szerelemről, csalódásról vagy lemondásról énekelt.

Egyszer egy verskötetet kaptam kölcsön, ismeretlen név állott a címlapon, de maga a könyv több gyönyörűséget nyújtott minden halhatatlan költő remekénél.

Az igaz, tiszta szerelemnek lángoló himnuszai váltakoztak abban, a reménytelenség kétségbeesett sötét énekeivel. Elképzeltem magamnak a poétát a nagy szívével, becsületos lelkével, kikristályosodott jellemével, beleszerettem, asszonyom, örültem beleszerettem, anélkül, hogy valaha láttam volna.

Lázasan érdeklődtem utána, már amennyire lányos szemérem megengedte. És mikor egy lap arcképét kiadta, a kivágott újságlap oda-került kis házi oltáromra. Napokon, éjjeleken át elnéztem arcát, de azért nem tudnám megmondani, hogy szép volt-e vagy közönséges, mindennapi. Oh, én csak a szenvedélyek izzó tűzében vergődő lelke lángját láttam szememben lobogni s kétségbeesett irigységgel gondoltam arra a boldog teremtésre, aki a poéta lelkében ezt a hatalmas tüzet gyújtotta.

Nemsokára megtudtam azt is, hogy ki az én diadalmas vetélytársam. Valami estélyifélen verseket olvasott föl a poétám. De nem a keze közt reszkető papírlapról, hanem egy páholyban ülő aranyhajú, szőke leánynak gyönyörű szép, égszínű szeméből olvasta dalait, melyek annyira lázba hozták a közönséget. Rettenetes, vad féltékenység fogott el. Ettől kezdve már nemcsak a poéta, de a glóriás szép leány is érdekelt, aki, mint sejtethi, ön volt, asszonyom. Gazdag család egyetlen gyermeke. Szép, ragyogó időt szánt neki a szülői szeretet és már ki is volt szemelve, akinek oldalán azt feltalálja. Ez a valaki azonban nem a szerelmes poéta volt. Titkos, gonosz örömet éreztem szívem mélyén, hogy ő is úgy szenved egy másikért, mint én ő érte s vigyázó gondossággal kísértem lépteit, különösen ha az ideál lakása felé közeledett.

Igy kísértem árnyékként azon a zimankós téli estén is, amikor az én ajkaim fogták föl a kegyednek szánt lázas csókot.

Kis könnyű kabátban járkált a szegény fiú az ablaksor alatt. A hófehér függönyökre vetődő árnyak gyilkos bizonyossággal mesélték, hogy odafönn javában mulatnak a főváros legszebb leányának eljegyzésén. Későre járt az idő, csipős, havas szél söpörte az uccát és babonázottan én sem tudtam megválni a fényes ablakoktól. Észre sem vettem, midőn egy reszkető kar fonódott az

enyembe. De majd összeestem, midőn őt láttam az oldalamon.

— Jer, cicám, egy csésze teára, mert mind a kettőnkben kifagy a lélek szőlalt meg csöndes, fáradt hangon. — Belőlem már igazán ki is fagyott. És önkénytelenül követtem föl a kis, elhagyatott legénylakásba. Most tudom csak, hogy valami rossz leánynak nézett, azért vitt magával, talán szánalomból, talán mert félt a magánytól. Még be sem tettem az ajtót, a szegény fiú már leborult az ágyra.

Elfelejtette, hogy valaki, egy idegen van még a szobában, csak sirt, zokogott, fuldokolóan, keservesen. Majd szerelmes, izzó vallomások vegyesen gyöngéd, enyelgő igékké, azután pedig szenvedélyes, kényszerítő eskük követték egymást lázas ajkán. Odaültem az ágya szélére, törülgettem gyöngyöző homlokát. Órákig tartott ez a deliriumos roham. És a fölkorbácsolt szenvedélyeknek e rettenetes viharával szemben tehetetlenül álltam.

Lázás víziói egymást érték. Nem is mondom el most azokat apróra. Elég az, hogy kezem az ő forró kezébe került. Leírhatatlan az a csodás változás, amelyet a női kéz érintése idézett elő. A lázas beteg arca átszellemült, az ajkak szakadozott beszédei elnémultak és hirtelen átfogva karjával, ajkait szenvedélyes erőszakkal szorította az enyémhez. Hosszú, végtelen hosszú volt ez az egyetlen csók és mégis olyan nagyon rövid. Egy életre való boldogságot nyújtott az én

A vármegyék meg a kormány megindították a mozgalmat a szörnyű kórság ellen. Elég későn indították meg. És még most is csak az adatgyűjtésnél vannak. Ha ilyen tempóban halad az orvoslás, kipuuszul a nemzet, mire orvoszerre akadnak.

Ha ugyan van orvoszer e rettenetes betegség ellen?

Bárd.

Hirdetmény.

A Zalavármegyei Gazdasági Egyesület a Sümegvidéki gazdakör közreműködésével és a nagymélt. m. kir. földművelésügyi miniszterium anyagi támogatásával 1909 évi szeptember hó 22-én d. e. 10 órakor Zalaszentgróton a vásártéren tenyészállat-díjazást rendez. Az állatdíjazáson résztvehet minden sümegi és szentgróti járási gazda saját tenyésztési nyugoti szarvasmarháival. Díjazásban csak kis tenyésztők u. m. kiscsordák, lelkészek, tanítók, stb. állatai részesíthetők. Nagyobb tenyésztők állatai elismerő oklevelekkel fognak kitüntetettetni. Díjazási tervezet: Nyugoti tehének: 1 drb I. állami díj (kötött) á 150 K 150 K. 2 drb II-ik gazdaköri díj á 75 K 150 K. (a sümegi takarékpénztár 30 K adományával együtt). 4 drb III-ik egyesületi díj á 50 K — 200 K. Összesen: 500 K. Nyugoti üszök: 1 drb I-ső állami díj á 100 K — 100 K. 2 drb II-ik állami díj á 75 K 150 K. 2 drb III-ik állami díj á 50 K — 100 K. Összesen: 350 K. A rendezőség fenntartja magának a jogot, hogy a díjak számát és nagyságát a szükséghez mérten a helyszínén is megváltoztathassa. Zalaegerszegen 1909. augusztus hó 30. Hertelendy Ferenc g. e. elnök. Sárközy Viktor g. e. titkár Hayden Sándor gk. elnök. Éles Károly gk. titkár.

— **Eljegyzés.** Nagy Kálmán aranyodi körjegyző eljegyezte Kurcz Annuskát, özv. Kurcz Lajosné leányát Zalaszentgróton.

szerelmes szívemnek, pedig tudtam, éreztem, hogy nem nekem volt szánva. A csók után a szegény fiú megkönnyebbülten hanyatlott párnára. Elszenderedett. Kívülről már szürkült a félt nap. Tolvajként suhantam ki a házból.

A többit, a kórházat, a lassú sorvadást, a fényes temetést és a nagyhangú nekrogoikat már jól tudja, asszonyom, a lapok diszkrét félre nem érthetőséggel céloztak a szerencsétlen költő tragikus szerelmére és kegyed egyszerre divatba jött. Engem pedig a néni kivert a házból azért a kínos, boldogságos gyönyörű éjszakáért.

Margit asszony apró csipkekendője tele lett könnyel. Valami rettenetes nagy türességet érzett a szívében. Ami nem lesz többé soha, de soha betöltve. Érezte, hogy valami kárpótlással tartozik ennek a szegény, elhagyatott nőnek. Nehezen, de végre megtalálta a szót:

— Azt monda, hogy adósom egy csókkal, melyet valamikor egy lázas éjszakán helyettem elfogadott. Hát, jól van, adja vissza!

... És a selymes, büszke szép uriaszony a temető halotti csöndjében sirva csokolózott össze a fakó, száraz kis varrónóval.

Tomori Jenő.

H I R E K.

— **Szeptember 10.** Az e napon kitűsített fekete lobogók olyan gyászos eseményre hívták föl figyelmünket, amelynek emlékezete mély fájdalmat vált ki minden magyar lelkéből. Ez nap hullott el gyilkos kéz töre alatt a bálványozott magyar királyné, Erzsébet nagyasszony, hazánk igazi védő angyala. Megilletődött szívvel néztünk a komor fekete zászlókra és sokszorosan éreztük azt a ki-mondhatatlanul súlyos veszteséget, amelyet a nagy királyné gyászos elhunytá kellett. Legyen áldott emléke!

— **Megáldás.** Ma, vasárnap d. e. 9 órakor szép egyházi ünnepe lesz a sümegi katólikus hívőknek. Ekkor szenteli föl Rédey Gyula veszprémi kanonok pápai prelátus, városunk szülőtte a templom terén felállított Mária szobrot és az új aggokházát. A szent misét és a predikációt is a főszenelők kanonok mondja.

— **Hivatalba.** Sivegh János, a helybeli járásbíró vezető bírāja szabadságáról hazaérkezett s hivatala vezetését átvette.

— **Magyar név.** A belügyminiszter megengedte, hogy Neufeld Margit zalaegerszegi lakos Nemesre, Laczkovics István nagykanizsai lakos, valamint Teréz, Gizella, Rozália, István, Dénes és Zoltán nevű kiskorú gyermekei Bátorira, Stern Zoltán kövágóórsi kiskorú lakos Polgárra magyarosíthassa vezetéknévét.

— **Az első év.** A sümegi elemi népis-kolai tanulók Veni Sancte ünnepe szeptember 9-én volt. Ezen a napon gyülekeztek össze először a gyermekek az Árpád utcában levő hatalmas épületben. Innen indultak reggel fél nyolckor a plébánia templomába, hogy Isten áldását kérjék az új, ebben az épületben az első iskolai évre. A misét Horváth Mihály káplán és hitoktató mondta. Utána az épület főtermébe vonultak a tanuló tanítói vezetésével. Voltak ott szülők is, bár kevesen. Az első hang a magyar nemzetnek imádkozó hangja volt: Isten áldd meg a magyart! Ártatlan gyermekek ajkáról röppent föl a fohász a magyarok Istenéhez, áldást esdve a hazára, a hazában erre az épületre és a benne dolgozó ifjúságra és tanítóikra. Az ének után Bánfi Alajos rövid, a gyermekek értelméhez mért beszédet tartott, amelyet avval a kérelemmel fejezett be, hogy a szülők és tanítók összefogva munkálkodjanak azon, hogy a gyermekekből majdan derék hazafiak és honlányok legyenek. Pap József a fegyelmi szabályokat olvasta föl, ezután a tanulók osztályaikba vonultak, honnan ismerkedés után hazatértek. Ennek kapcsán megemlítjük, hogy másnap a gondnokság és a tanítói kar által kiküldött bizottság Lukonich Gábor dr. vezetésével értekezletet tartott az avató ünnep tárgyában. Ezen megállapították az ünnep programját, azonban ezt akkora halasztották, amikor a város az épületet a vállalkozóktól átvette.

— **Tanulmányuton.** Az eperjesi katólikus főgimnázium 28 tanulója két tanár vezetésével folyó hó 10-én Sümegre érkezett. Megszemlélték a Darnay-múzeumot kezdve Sümeg minden nevezetességét. Másnap reggel Győr, Pozsony s a gyönyörű Vág völgyén át hazautaztak.

— **Megyegyűlés.** A vármegye törvényhatósági bizottságának szeptember havi közgyűlése 1909. évi szeptember hó 13-án lesz a vármegyeháza gyűléstermében. Kezdeté d. e. 10 órakor, a közgyűlésen felveendő tárgyak sorozata 189 számból áll. Megemlítjük a következőket: Az 1848/9-i Ereklie gyűjtemény és Kossuth Múzeum kérvénye anyagi támogatásáért. A Balatoni Szövetség a csobánci emlékműre adományt kér. A kolozsári Rákóczi emlékü nagybizottságának kérvénye a Kolozsvártól felállítandó emlékműre teendő adakozás tárgyában. A zalaegerszegi állami főgimnázium tanári karának kérvénye a munkásgimnázium felállításához szükséges vetítógép beszerzésére 300 K, az évenként felmerülő dologi kiadások fedezésére pedig 200 K. segély adományozása iránt. A Magyar

Jelzálog Hitelbank átírata a balatonparti vasut segélyezésére felveendő 437.000 K kölcsön tárgyában. A sümegi hordójelző hivatal részére szükséges helyiség kibérlése. Sümeg község képviselőtestületének a községi pásztorház eladása és az adásvevési szerződés megkötése tárgyában hozott határozata. Vízkeleti Árpád dr. sümegi szolgabírónak a kihágási bíráskodásra való felhatalmazása.

— **Pártgyűlések.** Zala vármegye függetlenségi pártja szeptember 6-án Bosnyák Géza elnök vezetésével Zalaegerszegen gyűlést tartott. Ezen elhatározta, hogy Nagykanizsán szeptember 26-án, Zalalövön október 3-án, Alsólendván október 10-én, Tapolcán november 7-én s Zalaegerszegen november 17-én népgyűlést tart a bank dol-gában.

— **100.000 korona vasutunkra.** A pápa-devecser-sümegi h. é. vasút vonalára Pápa képviselőtestülete névszerinti szavazással 57 szavazattal 39 ellenében, tehát 18 szavazattöbbséggel 100.000 koronát szavazott meg törzsrészvények ellenében az állandó választmány érvelése alapján. Kikötöi azonban, hogy a 100.000 koronát csak a vasút átvétele után fél évre fizeti be, hogy a menetrend a város piaci érdekeinek megfelelően, hogy a város közönsége az igazgatóságban képviselve és hogy az egyik fűtő és gépház Pápán legyen.

— **Mintatelep.** A szombathelyi gyermekmenedékház igazgató főorvosa, Szentfi János dr. folyó hó 10-én Sümegen tartózkodott s ez alkalomból a helybeli telep bizottsága Solyomi Tivadar főszolgabíró vezetésével gyűlést tartott. Ezen az igazgató főorvos örömmel jelentette, hogy a telep valamennyi gyermeke igazán szeretettel teljes gondozásban részesül, igen jó állapotban vannak, úgy hogy a sümegi igazán mintatelep. Ebben a gondozókön kívül a főérdem Lukonich Gábor dr. telepörvost illeti. Ezután tudatta, hogy buzdításképpen a belügyminiszter a három legjobb gondozót jutalomban részesíti. Szafnauer Jánosné 20, Lipostyák Józsefné 15, Bor-ki Józsefné 10 korona jutalmat kapott. Ez alkalomból lapunk szerkesztője a havi díjak cekekélyességére hívta föl Szentfi dr. figyelmét, hisz a mostani drágaság mellett a gondozók könnyen rá is fizetnek. Az igazgató azt a biztató kijelentést tette, hogy valószínűleg már 1910-re fölemeli a belügyminiszter a gondozás havi díjait.

— **Népesedés.** Vármegyénk népesedési mozgalmát 1909 április — július hónapjában a következő volt: A balatonfüredi járásban szül. 122, megh. 84, szap. 38. A tapolcai járásban szül. 414, megh. 276, szap. 138. A sümegi járásban szül. 303, megh. 214, szap. 89. A zalaszentgróti járásban szül. 292, megh. 190, szap. 102. A kesztelyi járásban szül. 357, megh. 244, szap. 113. A nagykanizsai járásban szül. 393, megh. 255, szap. 138. A pacasai járásban szül. 289, megh. 205, szap. 84. A zalaegerszegi járásban szül. 407, megh. 275, szap. 132. A novai járásban szül. 288, megh. 176, szap. 112. Az alsólendvai járásban szül. 551, megh. 320, szap. 231. A letenyei járásban szül. 569, megh. 187, szap. 182. A perlaki járásban szül. 562, megh. 381, szap. 181. A csáktornyai járásban szül. 506, megh. 319, szap. 187. — Zalaegerszeg r. t. városban szül. 112, megh. 90, szap. 20. Nagykanizsa r. t. városban szül. 296, megh. 241, szap. 55. Összesen: szül. 5261, megh. 3457, szap. 1804.

— **A tejszövetkezet működése 1908-ban.** A földművelésügyi miniszter jelentése szerint 1908-ban hazánkban 558 tejszövetkezet volt 59.931 taggal és 101.969 üzletrésszel. Ezek 83.999.179 liter tejet, és 2.439.717 kg. vajjal szállítottak, 8.484.095 K. értékben. Zala-ban 54 tejszövetkezet 4.758 taggal és 8.027 üzletrésszel, 4.481.256 liter tejet és 169.422 kg. vajjal termelt, értéke 408.511 K. — Csabrendek: 92 tag, 224 ü. r. 215.493 l. tej 7.555 kg. vaj, 19.459 K. Sümegsehi: 88 tag, 158 ü. r. 106.615 l. tej 8.528 K. (A tejszint a Jánosvári vajtermelőnek szállította.) Gógánfa: 102 tag, 175 ü. r. 194.814 l. tej, 8.186 kg. vaj, 19.481 K. Káptalanfa: 120 tag 312 ü. r. 141.060 l. tej, 6.065 kg. vaj, 14.254 K. Mi-

hályja: 10 tag 100 ü. r. 132.000 l tej, 8.153 kg. vaj, 13.200 K. Nyírád: 169 tag, 73.985 l tej, 6.651 K. (A tejszint a veszprémi vajtermelőnek szállította) Óhid: 141 tag, 183 ü. r. 88.291 l tej, 3.778 kg. vaj, 7056 K. Túrje: 247 tag, 443 ü. r. 324.394 l tej, 14.760 kg. vaj, 34.383 K. Zalaerdőd: 47.089 tej, 3.760 K. (A tejszint a jánosházi vajtermelőnek szállította.)

— **A hordójelzés.** Sümegen a hordójelző hivatal üresedésben van, emiatt a hiteltelíteni való hordó nagyon összeszapordott. A kádár iparra különösen bémítóan hat az állapot, mert hordóikat addig nem tudják átadni a megrendelőnek, míg hiteltelítve nincsenek. Most a helybeli kádárok kérvényt nyújtottak be az alispánhoz, amelyben hordójelző kinevezését sürgetik. E kérelemhez részünkről is csatlakozunk.

— **A csobánci kuruc emlék.** Olva-óink ismerik lapunkból ennek az emlékek az ügyét. Ez már kezd a megvalósulás felé közeledni. Az emlékmű bizottsága Óváry Ferenc dr. és a Balatoni Szövetség elnökeinek vezetésével a helyszínen tanulmányozta az emlék fölállításának módját. A bizottság abban állapodott meg, hogy a várnak még elég jó karban levő főtoronyának délkeleti sarkát kell kiképezni olyformán, hogy az oszlop az egész várom körül hatalmasan kiemelkedjék. A bizottság a tervezet kivételére országos pályázatot hirdet.

— **A beiratások eredménye.** Az állami elemi népiskolába lapunk zártáig 453 tanuló iratkozott be. Osztályok szerint az I. fű-osztályba 52, a II-ikba 55, a III-ikba 61, a IV-ikbe 39, az V-ikbe 25, a VI-ikba 8, összesen 240, az I. leányosztályba 62, a II-ikba 44, a III-ikba 47, a IV-ikbe 37, az V-ikbe 19, a VI-ikba 4, összesen 213. A beiratások még mindig folynak, mert a tanulók közül mintegy 250 még nem iratkozott be. Az állami reáliskola I. osztályába 22, a II-ikba 21, a III-ikba 16, a IV-be 11 tanuló, összesen 70, az államilag segített községi polgári leányiskola I. osztályába 9, a II-ikba 24, a III-ikba 11, a IV-ikbe 11 és 9 magántanuló, összesen 63 jelentkezett.

— **Pályázat.** Viosz Ferenc nagykanizsai főszolgabíró Légrad nagyközség jegyzői állására pályázatot hirdet. Javadalma: 1495 K 02 f készpénz, 5 kat. hold 1000 özl. szántó föld, 6 özl. tűzifa, 1800 K uti és napidíj atalány, 4 szobából álló lakás mellékhelyiségekkel és kerttel. A pályázat határideje szeptember 29-ike, a választás 30-án lesz.

— **Tűzkár.** A vármegye területén az 1909 április 1-től július 31-ig előfordult tüzesetek száma 19 volt. Az elhanyagolt érték a betérjlesztett kimutatások szerint 260 529 koronát képvisel. Biztosítás folytán megtérül ebből 43311 K érték s így a szenvedett kár 217.218 koronára rug. Nagyobb tüzeset fordult elő Sándorháza községben f. é. április 27-én, ahol egy emberélet és 65 lakóház lett a tűz martaléka a melléképületekkel együtt és ahol a tűzvesz 150.000 K kárt okozott; Battyk községben f. évi június hó 8-án, ahol 35 lakóház égett le melléképületekkel együtt és a kár 60000 koronára rugott; végül Túrjén f. évi június hó 17-én, ahol megégett egy gyermek, leégett 15 lakóház a melléképületekkel és ahol szarvasmarhák, sertések és baromfi is a tűz martalékaik lettek, az összes kár pedig meghaladja a 30000 koronát. A tüzet, a teljesített vizsgálatok szerint 1 esetben gyermekek játéka, 5 esetben gyújtogatás, 1 esetben gondatlanság, 1 esetben villámcsapás okozta; a tűz keletkezésének oka 11 esetben kiderítetlen maradt.

— **Búcsú.** Ma van városunk egyik híressége, a márianevenapi búcsú. Már pénteken hajnalban megérkeztek az első csapatok. A nép zöme azonban tegnap délután, a közeleli falvak népe pedig ma reggel érkezett meg. Az uccák ugyancsak elevenek a búcsús néptől. Az egyes vidékek más-más divatú öltözete, főként a fehérnépeké, élénk tarkabarkaságot nyújt a sokaságtól amugy is eleven városnak. A búcsújárnak csöndes, száraz, meleg idő kedvezett.

— **A régi tizforintos.** Talán már nem is igen emlékeznek a régi 10 forintosra: Elég

esinos kékhasú bankó volt. Ezeknek a kelete augusztus 31-én végképpen megszűnt. Senki emberfia be nem váltja többé. Ez a 10 forintos bankó nagy kellemetlenséget okozott utódjának, a 20 koronásnak. Nem a szintén haldokló vörösnak, hanem a legújabbnak, a kéknek. A nagy közönség megtévedt, a 10 forintos megszüntetését a 20 koronásra gondolta és nem fogadta el. Sőt nyakra-főre sietett a hivatalokba, hogy beváltsa vagy tulajdon rajta. Hát megnyugtathatjuk, a kék 20 koronás még nagyon kelendő bankó. Sőt a vörös is, ezt csak a hivatalok nem adják ki. Adjon hát az Isten minél többet a magyarnak!

— **Fajbaromfiak.** Több oldalú kérdézősködéskor a gazdakör elnöksége ez uton tudatja, hogy a kért cserebaromfiakat a földmívelésügyi miniszter megadta. A baromfiak valószínűen október hó folyamán érkeznek meg.

— **Kedvezményes borfogyasztás.** Az előjáróság a következő felhívást bocsátotta ki: Az 1901. évi 15. tc. 25 és 26. §-ai értelmében azok a szőlősgazdák és bérletők, akik szeszese italok kimérésével vagy kismértékben való elárusításával nem foglalkoznak és a kedvezményes borfogyasztást igénybe venni szándékoznak, ebbeli igényüket, illetőleg a folyó évben remélhető bortermésből a házi szükségletre szánt mennyiséget szeptember 15-ig bejelenteni el ne mulasszák, mert e záros határidőn túl a bejelentések figyelembe nem vétetnek.

— **Tapolca költségvetése.** Tapolca jövő évi költségvetése elkészült és a következő előirányzott adatokat tünteti föl: bevétel 38.460 K 34 f, kiadás 75.272 K, fedezetlen kiadás 36.811 K 66 f. Ezt 57 1/2 százalékos pótdadóval fedezik, szemben a tavali 56 százalékkal.

— **A bicska.** szeptember 5-én a helybeli önkéntes tűzoltó egyesület legénységi bált rendezett. A bortól kapatos legények egész éjjel készültek, hogy egymáson egy kis vért erresszenek, azonban a felügyelő tűzoltók és a vendéglős ébersége elejét vette a bajnak. Hajnalban fél 5 óra tájban mégis dolgozott a bicska, hátulról orozva. Pál József összekapott Biling Elemér pincérről és ezt lapockán szúrta. A bicska súlyos sérülést ejtett Bilingen. Pált, aki véres munkája után futva mena a táncteremből, a rendőrség följelentette.

— **Bűnesetek.** Egy orvosi lap érdekes statisztikát közöl arra nézve, hogy a bűntettek a hét egyes napjain miként oszlanak meg. E szerint átlag hétfőn 125, kedden 69, szerdán és csütörtökön 62, pénteken 48, szombaton 103 és vasárnap 254 bűntettet követtek az utóbbi évben Alsó Ausztriában. Ebben mindenesetre legnagyobb szerepet az alkohol játszik. Vasárnap, a mikor a korcsmák legnépesebbek, történik a legtöbb bűneset és kihágás, hétfőn pedig az emberek még a vasárnapi alkohol hatása alatt állanak. A következő legveszedelmesebb nap szombat, a bér fizetés napja, bár ekkor az ivásra mindössze néhány óra áll csak rendelkezésre.

— **A gép.** Zöld Vendel csabrendeki lakos 10 éves leánykaja avval mulatott, hogy a kézi cseplőgépet hajította. Kis huga ekkor meg akarta a gépet fogni s ez 4 ujját leszlette.

Felelős szerkesztő: **Éles Károly.**

Laptulajdonos és kiadó: **Horvát Gábor.**

— **Kiadó lakás.** Egy 3 szobából s a szükséges mellékhelyiségekkel álló lakás kiadó. Felvilágosítás a kiadóhivataltól szerezhető.

Egy jó házból való fiu tanulóknak felvétetik **Beretzky Gyula** fűszerkereskedésében, Sümegen.

Szükségeinket a következő kereskedőknél és iparosoknál szerezzük be:

BAZSÓ SANDOR és FIA kovács és kocsigyártók. Árpád-ucca.

BORSOS JENŐ úri és női cipész. Kész úri és női cipők. Kossuth-ucca.

BERETZKY GYULA fűszer-, liszt- és üvegáru-kereskedése.

BÖHM PÁL kézmű-, divatáru kereskedése és vászon gyári raktára. Kossuth Lajos-ucca.

CSIZMAZIA ISTVÁN vas- és fűszerkereskedése. Gazdasági magvak. Gazdasági gépek Kiszalud-Szállóval szemben.

DARNAY KÁLMÁN vas- és fűszerkereskedő Gazdasági gépek raktára. Régiségár.

FISCHER MÓR ecetszesz-, konyak- és líkőrgyáros, pálinkanagykereskedő. Mosó-ucca.

HORVÁTH LAJOS borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca.

Id. HORVÁTH JÓZSEF úri és női cipész, Kossuth Lajos ucca. (Balasits-féle ház)

HULLAY LAJOS építőmester. Árpád-ucca 454 sz.

JAKAB IMRE beszálló vendéglője. Árpád-ucca.

JANKÓ ÁRPÁD úri és női cipők. Márkus-féle Áruház mellett.

IOÓS ANTAL borbély és fodrász. Kossuth Lajos ucca, Epstein-ház.

KELL JENŐ bérkocsitulajdonos és vendéglős. Mihályfai ucca 82. sz.

KESZLER PÁL kocsigyártó és szobafestő, Mihályfai ucca.

KOVÁCS LAJOS férfi és női cipész üzlete. Gyógyszertár mellett.

KLAFFL LAJOS épület- és bútorasztalos, Temetkezési vállalkozó. Nagy korporsó-raktár.

KLEIN MÓR pék üzlete. Hazai sörök raktára.

KOHN TESTVÉREK vaskereskedése, gépraktár. Kossuth Lajos-ucca.

KOVÁCS VILMOS vegyeskereskedő és korcsmáros. Mihályfai-ucca.

KORBÉLY FERENC sütő üzlete. Árpád-ucca 287. sz.

KOVÁCS ZSIGMOND borbély és fodrász

LÖWY NÖVÉREK női ruha varróterme Deák Ferenc ucca.

MAUTHNER SAMU vegyeskereskedő. Keszthelyi-ucca.

MÁRKUS SALAMON FIA áruháza. Kossuth Lajos-ucca.

MESTERHÁZY SÁNDOR vendéglős a Kiszalud-szálló tulajdonosa.

MÉSZÁROS SÁNDOR hentes. Kossuth Lajos-ucca.

ORBÁN ISTVÁN kávéháza. Kossuth-ucca

PENTZ MIHÁLY kőfaragómester, nagy sörökraktár. Árpád ucca.

PAULINYI JÓZSEF lisztkereskedése, gabonacsere. Flórián tér és Árpád-ucca sarkán.

ROTHSCHILD SÁNDOR épületfa- és deszkakereskedő. Rendeki-ucca.

SCHNITZLER SAROLTA kézimunka üzlete és harisnyakötődéje. Kossuth-ucca.

SCHRÖDER JÓZSEF vasúti vendéglős.

SZIJARTÓ GYÖRGY templom-, szoba- és cimfestő. A plébánia templom mellett.

SZELESTEY GÉZA beszálló vendéglője az Arany-bárány-hoz.

TASCHEK JÁNOS építőmester és vállalkozó. Váralja utca 35 szám. Major festő-féle ház.

TÓTH GYULA férfi- és gyermekruha raktára, Flórián-tér.

WÜRZBURGER JAKAB vegyes, porcellán- és üvegáru nagykereskedése.

Értesítés.

Van szerencsém a n. érdemű közönség b. tudomására adni, hogy

férfiszabó műhelyemben

(őzv. Varga tanárné házában) a közelgő őszi idényre a legújabb divat szerint és legutányosabb áron téli és őszi ruhák készülnek. Mintagyűjteménnyel a n. é közönség kívánságára szolgálók és b. megrendeléseit mindenkor pontosan teljesítem. B. megbízásaikat kérve és magamat szíves jóindulatába ajánlva, vagyok

teljes tisztelettel

Hammer Jenő
férfi szabó

Eladó szőlő.

A Schejber József féle újhegyi szőlő a természettel együtt szabad kézből eladó. A venni szándékozók a népbank igazgatóságánál jelentkezhetnek.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotban szenved, kéljen iratot, ingyen és bérmentve kapható a **szabd. hattyugyógyosztár** által **Majna-Frankfurt.**

Eladó ház.

Sümege, a Belső-Tokajban a Kaufman-féle ház minden órában bérbeadó, vagy eladó.

Bővebbet a kiadóban.

1295/1909

Pályázati hirdetmény.

Sümege község előljárósága a község pénzügyi és téglagyári bizottságának határozata alapján a sümegi községi téglagyári telephelyen üresedésbe jövő

téglásmesteri állásra

pályázatot hirdet. A javadalmazást illetőleg folyamodók a községi előljáróságtól nyerhetnek felvilágosítást a hivatalos órák alatt.

Miről pályázni szándékozókat azzal értesíti, hogy pályázati kérvényüket, eddigi működésüket igazoló bizonyítványaik kapcsán aláírott előljáróságnál 1909 évi október hó 1-ig adandók be.

Az állás az előljáróság által később meghatározandó időben lesz elfoglalandó.

Sümege, 1909 évi szept. 8.

Malomsoky János
jegyző.

Kiss Antal
vbíró.

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz
a kiadóhivatal.

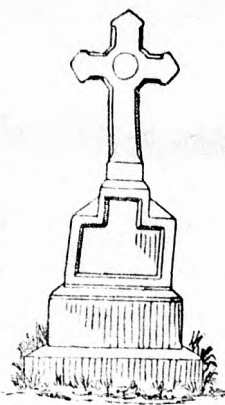
Schulhof Adolf Nagykanizsai borkereskedő

elhalálózása folytán körülbelül 2000 hektoliter különböző nagyságu **ászk- és transporthordó** teljesen kifogástalan jó állapotban minőség szerint **hektoliterenkint 6 koronától felfelé** eladásra kerül.

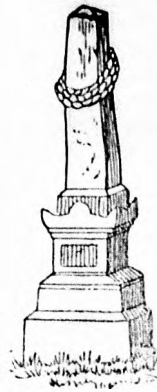
Érdeklődők a hordókat Schulhof cég üzlettelepén Nagykanizsán megtekinthetik.

Pentz Mihály

kőfaragómester Sümege.

Dús választék mindenféle sírköben. Ugymint: márvány, gránit, szienit, labrador és porfirból. Síremlékeket, uti kereszteteket, szentháromság szobrokat, épület és minden egyéb e szakmába vágó munkákat és javításokat jutányos áron elvállal és izléses kivitelben készít.

Egy jeles képzettségű szaksegédet hoztatván,

fogorvosi műtermemben

mindenféle rágásra és beszédre alkalmas kaucsuk lemezű és lemez nélküli **műdarabokat, arany koronákat, csapos fogakat, hidmunkákat** a megrendelés napján elkészíték.

VIDÉKIEK MEGVÁRHATJÁK.

Hibás állású és tört darabokat 2 óra alatt kijavítok.

Öntött arany. egetett (nem utáztott) porcellán, platina, cement fogtömés.

Érzéstelenített fog- és gyökérhúzás!

Mérsékelt ár, több évi jótállás. Rendelés d. e. 8-tól d. u. 6-ig.

Dr. Kóródi Simon fogorvos,
Pápa, Jókai Mór-utca, 16-ik szám. I. emelet (Blum-féle ház.)

Mindennemű
nyomtatványokat

jutányos áron és izléses kivitelben készít

Horvát Gábor
könyvnyomdája Sümegen

Mindennemű
könyvkötőmunkák

elfogadtatnak